

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN COVID-19 PANDEMİSİNDE UZAKTAN EĞİTİM ALGISININ BELİRLENMESİ VE BAZI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERLE İLİŞKİSİ

Kenan ORÇANLI*

Mustafa BEKMEZCİ**

ÖZ: Yapılan çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin Covid-19 pandemisi ve pandemi ortamında yapılan uzaktan eğitim ile ilgili algısını öğrenmek, söz konusu algının ölçülebilmesi için bir ölçüm aracı geliştirmek ve her iki algı durumlarının çeşitli demografik faktörler ile ilişkisini tespit etmektir. Belirlenen amacı gerçekleştirebilmek için gerekli veriler, Haziran-Temmuz 2020 döneminde Mersin ili sınırları içinde bulunan üniversitelerde lisans seviyesinde öğrenim gören öğrencilere online uygulanan bir anket vasıtasıyla toplanmıştır. Çalışmada yapılan analizlerde faktör analizi, χ^2 testi ve betimsel istatistik yöntemleri kullanılmış olup bu analizler, SmartPls paket programı ile R programlama dilinde yapılmıştır. Çalışmanın sonunda; üniversite öğrencilerinin Covid-19 pandemisi algısının olumsuz ve pandemi ortamında yapılan uzaktan eğitim algısının ise olumlu olduğu, söz konusu algılar ile yaş, üniversiteye giriş alanı ve cinsiyet değişkenleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu, ancak okudukları sınıf değişkeni ile anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada elde edilen sonuçların pandemi ortamında yapılacak uzaktan eğitim uygulamalarının planlamalarında bir girdi olarak kullanılabileceği değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Salgın, Uzaktan Eğitim.

Makale türü : Araştırma

Jel Sınıflandırması: M10, M12

DOI : 10.29131uiibd.836277

Geliş tarihi: 05.12.2020 / **Kabul Tarihi:** 18.12.2020 / **Yayın Tarihi:** 22.12.2020

DETERMINING UNIVERSITY STUDENTS' PERCEPTIONS ABOUT DISTANCE EDUCATION IN COVID-19 PANDEMIC AND ITS RELATIONSHIP WITH SOME DEMOGRAPHIC VARIABLES

ABSTRACT: The aim of the study in this context is to learn the perception of university students about distance education in the Covid-19 pandemic and the pandemic environment, and to develop a measurement tool to measure this perception. The data required to achieve the aforementioned purpose were collected through an online survey applied to students studying at undergraduate level at universities in Mersin, between June and July 2020. Factor analysis and descriptive statistics methods were used in the analyzes made in the study, and the said analyzes were made in R programming language and SmartPls package program. At the end of the study; It was concluded that university students' perception of the Covid-19 pandemic was negative and the perception of distance education in the pandemic environment was positive, there was a significant relationship between these perceptions and the variables of age, university entrance and gender, but there was no significant result with the class variable they studied. It is considered that the results obtained in the study can be used as an input for more effective distance education applications in all kinds of pandemic environments.

Key Words : Covid-19, Pandemi, Distance Education

Type of article : Research

Jel Classification : M10, M12

DOI : 10.29131uiibd.836277

Received: 05.12.2020 / **Accepted:** 18.12.2020 / **Published:** 22.12.2020

* Dr. Öğr. Üyesi, Toros Üniversitesi, Mersin, kenan.orcanli@toros.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5716-4004

** Prof. Dr., Toros Üniversitesi, Mersin, mustafa.bekmezci@toros.edu.tr, orcid: ORCID: 0000-0002-1206-690X

Kaynak gösterimi için:

ORÇANLI, K. ve BEKMEZCİ, M. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Covid-19 Pandemisinde Uzaktan Eğitim Algısının Belirlenmesi Ve Bazı Demografik Değişkenlerle İlişkisi, Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 6 (2). 88-108. DOI: 10.29131uiibd.836277

1. GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü, Covid 19 virüsünden kaynaklanan salgını pandemi ilan ettikten sonra devletler, sınırlarını kapatmış, insanların bir arada bulunmasını engellemek için hareketliliği ve üretimi sınırlandırmıştır. Alınan bu tedbirler, insanların yaşamını, örgütlerin iş modelini değiştirmiş; e-ticaretin artmasına, salgından önce nispeten daha az kullanılan uzaktan çalışma, tele-konferans ve uzaktan eğitim gibi uygulamaların hızla hayata geçirilmesini sağlamıştır.

Bilişim ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, bilgisayar ve internetin eğitim ve öğretim faaliyetlerinde kullanılmasını yaygınlaştırmış (Akman ve Güler, 2008: 1), bu kapsamda örneğin bazı üniversiteler, uzaktan eğitim ve sertifika programları başlatmış, eğitim ve danışmanlık hizmeti veren bazı firmalar da benzer şekilde pek çok uygulamayı hayata geçirmiştir. Zaman ve mekândan bağımsız, ekonomik ve etkileşimli bir eğitim biçimi (Toker Gökçe, 2008: 2) olması uzaktan eğitimin seçilmesinde etkili olmuştur. Eğitim ve öğretim için gerekli kaynağı ve zamanı olmayan kişiler için fırsatlar sunması (Evans ve Shortall, 2011: 21), her yaşta geniş bir kitleye ulaşmayı sağlaması, eğitim öğretim faaliyetlerinin animasyon, video vb. görsel materyallerle desteklenmesi, konuyla ilgili diğer kişilerin bilgisinin ve tecrübesinin birinci ağızdan öğrencilere aktarılması gibi hususlar ders konularının anlaşılmasını kolaylaştırmış, uzaktan eğitimin önemini ve kullanımını artırmıştır. Uzaktan eğitimin bu üstünlükleri yanında, öğretmen-öğrenci ilişkilerinin ve grup etkileşiminin sınırlı olması, insanların kişisel öğrenme biçiminin ve teknolojik okuryazarlık düzeyinin bilinmemesi, dolayısıyla standart bir eğitim ve öğretim yönteminin kullanılması (Çakmak, 2013: 267), öğrencilerin okulda sahip olduğu sosyal çevreyi ortadan kaldırması (Hassenburg, 2009: 9), dolayısıyla öğrencilerin diğer öğrencilerin sınıfta sordukları sorular vasıtasıyla veya diğer öğrencilerle birlikte çalışarak öğrenme gibi etkili yolları kullanmaktan mahrum olması (Özer ve Suna, 2020: 177) gibi zayıf yönleri de bulunmaktadır. Nitekim sosyal öğrenme teorisine (Bandura, 1977) göre öğrenmenin büyük bir kısmı gözlem ve başkalarının davranışını model alma yoluyla gerçekleşmektedir (Hoşgörür, 2018: 337). Vygotsky (1978: 76) de öğrenmeyi "sosyo-bilişsel ve etkileşimli" bir süreç olarak tanımlamıştır. Diğer taraftan kurumların altyapısının, öğrencilerin de uzaktan eğitime ulaşım imkanlarının kısıtlı olması, uzaktan eğitim ile ilgili çözülmesi gereken problemler arasında yer almaktadır.

Covid 19 virüsünden kaynaklanan salgını kontrol altına almak, dolayısıyla insanların sağlığını korumak için önce eğitime ara verilmiş, esnek mesai modeli uygulanmış, insanların sokağa çıkması sınırlandırılmış, zaman zaman da yasaklanmıştır. Yaşanan vaka sayısı ve ölüm oranı insanları endişelendirmiş, sosyal hayatta da maske kullanma ve sosyal mesafeye uyma gibi önemli değişiklikler yaşanmıştır. Bireysel ve örgütsel devamlılığın sağlanması için uzaktan çalışma, uzaktan eğitim, tele-konferans gibi bazı uygulamalar da hızla hayata geçirilmiştir. Her ne kadar bu uygulamalar salgın başlamadan önce bazı kurumlarda kullanılıyor olsa da diğer kurumlar da bu teknolojiyi kullanmak zorunda kalmıştır.

Dünyanın zamanla için uzaktan çalışma, uzaktan eğitim, tele-konferans gibi uygulamalara geçmesi beklenen bir durum olmakla birlikte, normal şartlar altında yürütülen faaliyetlerin psikolojisi ile hayatın kısıtlandığı, korkunun hâkim olduğu, pandemi ortamında yürütülen faaliyetlerin psikolojisinin farklı olduğu söylenebilir. Bu kapsamda, üniversite öğrencilerinin Covid 19 virüsünden kaynaklanan salgın ve salgın başladıktan sonra okul yönetiminin aldığı tedbirler hakkındaki düşünceleri, salgının ders çalışmaya etkisi, uzaktan eğitim konusunda yaşadıkları sorunlar ile salgın bittikten sonra uzaktan eğitimin nasıl kullanılabileceği konusundaki düşünceleri araştırılmıştır.

Uzaktan eğitim, 1700'lü yılların başında mektupla (Hassenburg, 2009: 7; Özbay vd., 2013:403), 1870'li yıllarda gazete ve mektupla, 1930-1950 yılları arasında basılı materyal, 1950-1980 yılları arasında radyo, televizyon ve video, 1980-1995 yılları arasında bilgisayar destekli, 1995'ten sonra web teknolojileri vasıtasıyla (Özbay vd., 2013: 403) gerçekleştirilmiş ve daha çok yüz yüze eğitimin tamamlayıcısı (Altınpınar ve Başar, 2020: 47) olarak kullanılmış, ancak Covid 19 virüsünden kaynaklanan salgın ile zorunlu hale gelmiştir. Diğer taraftan yapılan araştırmalar, öğrencilerin uzaktan eğitime olumsuz baktığını, uzaktan eğitim yerine örgün eğitimi tercih ettiğini göstermiştir (Altınpınar ve Başar, 2020: 45; Erhan ve Gümüş, 2020: 202).

Türkiye'de Covid 19 salgını ile ilgili ilk vaka 12 Mart 2020 tarihinde görülmüş, eğitime bir hafta ara verilmiş, müteakiben eğitim öğretim faaliyetlerinin aksamaması için YÖK, 26 Mart 2020 tarihi itibarıyla 2019-2020 Bahar döneminin uzaktan eğitimle tamamlanacağını bildirmiştir. Uzaktan eğitim imkânı bulunan 123 üniversite dijital imkanlarla uzaktan öğretim sürecine başlamış, uzaktan eğitim imkânı bulunmayan üniversiteler de açık ders malzemeleri havuzu açmıştır. Bu kapsamda üniversiteler uzaktan eğitim konusunda gerekli çalışmasını tamamlamış ve 2019-2020 Bahar dönemi dersleri uzaktan eğitim şeklinde verilmiştir.

Üniversiteler, hazırlıklarını tamamlayarak öğretim faaliyetini yürütmeye başlamasına rağmen öğrencilerin uzaktan eğitimi alacak imkân ve kabiliyete sahip olup olmadığı konusu ilk etapta düşünülmemiştir. Şöyle ki; TÜİK verilerine göre Türkiye'de hanelerin %11,7'sinde internet bağlantısı bulunmamaktadır. Yine TÜİK, hanesinde en az bir adet dizüstü bilgisayar bulunanların oranı %37,90, en az bir adet tablet bulunanların oranı %26,70, en az bir masaüstü bilgisayar bulunanların oranı %17,60 olarak tespit etmiştir (<http://gorunumgazetesi.net>). Diğer bir anlatımla Covid 19 salgını ile uzaktan eğitime geçiş, bir fırsat olarak görülmüş, üniversiteler bu duruma hızla uyum sağlamış, ancak bilişim teknolojilerine ulaşma konusunda öğrencilerin fırsat eşitsizliği göz ardı edilmiştir. Üstelik öğrenciler arasındaki eşitsizlik sadece bilişim teknolojilerine ulaşım imkânı ile sınırlı değildir. Velilerin eğitim düzeyi, uzaktan eğitime aşinalık, dijital okuryazarlık gibi farklar da söz konusudur (Özer ve Suna, 2020: 179-182).

Tarhan (2020), Covid 19 virüsü ile birlikte "koronafobi" olarak adlandırılabilir yeni bir hastalığın ortaya çıktığını, bu hastalığın da yaşam kalitesini etkilediğini belirtmektedir. Dolayısıyla normal şartlar altında uzaktan eğitim almak ile Covid 19 gibi sosyal hayatı ve insanları olumsuz yönde etkileyen anormal şartlar altında uzaktan eğitim almanın farklı olacağı değerlendirilebilir. Bu durum öğretim elemanları için de geçerlidir. Ayrıca birçok öğretim elemanı da uzaktan eğitim tecrübesini ilk defa bu süreçte yaşamıştır. Dolayısıyla ilk etapta bu sürecin kaotik olduğu söylenebilir (Erhan ve Gümüş, 2020: 198). Diğer taraftan Covid 19 virüsü için henüz bir tedavi yöntemi geliştirilememiştir ve küresel tehdit devam etmektedir. Haziran 2020 tarihi itibarıyla California, Harvard, Boston, Cambridge gibi dünyanın önde gelen pek çok üniversitesi 2020-2021 güz dönemi derslerini uzaktan eğitim ile vereceğini duyurdu. YÖK, 2020-2021 güz dönemi ağırlıklı olmak üzere üniversitelerin müfredatının %40'ına kadar uzaktan eğitim şeklinde verilebileceğini belirtti.

Verilen bu bilgiler ışığında, öğrencilerin Covid 19 virüsünden kaynaklanan salgın, salgın ortamında ders çalışma, salgın sürecinde üniversite yönetiminin yaklaşımı, uzaktan eğitim tecrübesi, uzaktan eğitim ile ilgili yaşadığı sorunlar, uzaktan eğitim tecrübesinden sonra uzaktan eğitime bakış açısı ve salgın riski ortadan kalktıktan sonra uzaktan eğitimin

nasıl kullanılabileceği hakkındaki düşüncelerini öğrenmenin gelecekte uzaktan eğitimle ilgili uygulamalar için faydalı fikirler sunacağı değerlendirilmiştir.

2. YÖNTEM

2.1. Çalışmanın Amacı

Yapılan çalışmanın amacı; üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemisi ve pandemi ortamında yapılan uzaktan eğitim ile ilgili algısını öğrenmek, söz konusu algının ölçülebilmesi için bir ölçüm aracı geliştirmek ve bu algıların bazı demografik değişkenler ile ilişkisini tespit etmektir.

2.2. Çalışmanın Aşamaları

Çalışmada yapılan araştırma, iki bölüm halinde sunulmuştur. Araştırmanın birinci bölümünde üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemisi ve pandemi ortamında yapılan uzaktan eğitim ile ilgili görüşlerinin oluşturulabilmesi için gerekli ölçüm aracı oluşturulmuş ve ölçüm aracının geçerlik ve güvenilirliği sağlanmış, müteakiben araştırmanın ikinci bölümünde ise oluşturulan ölçüm aracının üniversite öğrencilerine uygulanması sonucunda öğrencilerin Covid 19 pandemisi ve pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim algıları ölçülmüş ve elde edilen bulgulara göre algıların bazı demografik değişkenler ile ilişkisi araştırılmıştır.

2.3. Çalışmanın Anakütlesi ve Örneklemi

Çalışmada kullanılan veriler, Haziran-Temmuz 2020 döneminde Mersin ilinde bulunan iki üniversitede lisans seviyesinde öğrenim gören öğrencilerden online olarak toplanmıştır. Dolayısıyla çalışmanın anakütlesini ölçeğin uygulandığı dönemde iki üniversitede lisans seviyesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Ölçeğin uygulandığı dönemde iki üniversitede lisans seviyesinde kayıtlı 23.107 öğrencinin olduğu belirlenmiştir (<https://yokatlas.yok.gov.tr/universite.php>). Bu öğrencilerin tamamına ulaşmak hedeflenmiş olmakla birlikte, bazı öğrencilerin ankete cevap vermeyeceği veya bazı anketlerin analize dahil edilmeme ihtimaline karşı çalışmanın örneklem sayısı hesaplanmıştır. Bu kapsamda çalışmanın örneklemine belirlenmesi için (1) numaralı formül kullanılmıştır (Eygü ve Güllüce, 2017:276).

$$n = \frac{NpqZ^2}{(N-1)d^2 + pqZ^2} = \frac{23.107 * 0,5 * 0,5 * 1,96 * 1,96}{(23.106 * 0,05 * 0,05) + (0,5 * 0,5 * 1,96 * 1,96)} = 377.87 \sim 378 \text{ kişi} \quad (1)$$

Bu örneklemin belirlenmesinde rastgele ve kolay ulaşılabilir kolayda örneklem yöntemi tercih edilmiştir. Çünkü literatürde, verilerin kısa zamanda ve en az maliyetle elde edilmesine ihtiyaç duyulduğunda olasılığa dayanmayan kolayda örnekleme yöntemi ile verilerin toplanabileceği ifade edilmektedir (Eygü ve Kılınc, 2019:1027). Formülden elde edilen sonuca göre örneklem sayısı en az 378 kişi olmalıdır.

Verileri toplamak için öğrencilere gönderilen anket üç bölümden oluşturulmuştur. (1) Demografik bilgiler, (2) Pandemi ile ilgili öğrenci görüşleri ve (3) Pandemi ortamında yapılan uzaktan eğitim ile ilgili öğrenci görüşleri. Online olarak iki defa ayrı ayrı gönderilen anket (*birinci gönderilen anket sonucunda elde edilen veriler, oluşturulan ölçeğin geçerliği ve güvenilirliği çalışmalarında ve ikinci gönderilen anket sonucunda elde edilen veriler ise üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemisi ile pandemi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim algısının belirlenmesi ve oluşan algıların bazı demografik değişkenler ile ilişkisini tespit etmek için kullanılmıştır.*) sonucunda 278 öğrenciden geri dönüş alınmıştır. Anketlere verilen cevaplar incelendiğinde, 28 adet anket elenmiş ve analiz için 250 adet anket kalmıştır.

Çalışmada yapılan analizlerde veriler, iki grup (1. Grup: 100 anket ve 2. Grup: 150 anket) halinde kullanılmıştır. Birinci grup veriler, araştırmacılar tarafından oluşturulan ölçeğin geçerliği ve güvenilirliği ile ilgili yapılan çalışmalarda, ikinci grup veriler ise öğrencilerin Covid 19 pandemisi ve pandemi ortamında yapılan uzaktan eğitim ile ilgili görüşlerinin oluşturulmasında ve algıların bazı demografik değişkenler ile ilişkisini tespit etmede yapılan işlemlerde kullanılmıştır. Her iki grupta ankete katılan kişilerin demografik bilgileri Tablo 1’de (1. Örneklem Grubu) ve Tablo 2’de (2. Örneklem Grubu) verilmiştir.

Tablo 1. Birinci Örneklem Grubu Demografik Bilgileri (1. Örneklem: 100 Kişi)

Değişken		f	%	Değişken		f	%
Cinsiyet	Kadın	42	42	Sınıfı	Hazırlık	4	4
	Erkek	58	58		1. Sınıf	23	23
					2. Sınıf	22	22
			3. Sınıf		17	17	
			4. Sınıf		27	27	
			5. Sınıf		3	3	
Üniversiteye Giriş Alanı	Sözel	48	48	Yaş	20 ve aşağı	10	10
	Sayısal	22	22		21-30	58	58
	Eşit Ağırlık	20	20		31-40	32	32
	Yabancı Dil	7	7				
	Özel Yetenek	3	3				

Tablo 2. İkinci Örneklem Grubu Demografik Bilgileri (1. Örneklem: 150 Kişi)

Değişken		f	%	Değişken		f	%
Cinsiyet	Kadın	64	43	Sınıfı	Hazırlık	25	17
					1. Sınıf	44	29
					2. Sınıf	24	16
	Erkek	86	57		3. Sınıf	36	24
					4. Sınıf	17	11
					5. Sınıf	4	3
6. Sınıf	0	0					
Üniversiteye Giriş Alanı	Sözel	68	45	Yaş	20 ve aşağı	39	26
	Sayısal	48	32		21-30	74	49
	Eşit Ağırlık	26	17		31-40	37	25
	Yabancı Dil	6	4				
	Özel Yetenek	2	2				

2.4. Çalışmanın Sınırlılıkları

Çalışma, araştırma verilerinin toplandığı örneklem, Mersin ili, analizlerde kullanılan programlar, araştırmacılar tarafından oluşturulan ölçek ve üniversitelerde lisans seviyesinde öğrenim gören öğrenciler ile sınırlıdır.

2.5. Çalışmada Kullanılan Programlar

Yapılan çalışmada analizler, SmartPls paket programı ile R programlama dilinde yer alan hesaplama modülleri kullanılmıştır.

2.6. Etik İzni

Yapılan çalışmada analizlerde kullanılan veriler, üniversite öğrencilerine online olarak uygulanan ve araştırmacılar tarafından oluşturulan bir ölçek yardımıyla toplanmış ve söz konusu araştırmanın yapılabilmesi için Toros Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Etik Kurulu’nun 17 Haziran 2020 tarihli ve 44 karar sıra numaralı evrakı ile gerekli izinler alınmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Ölçeğin Maddelerinin Oluşturulması

Üniversite öğrencilerin Covid 19 pandemisi ve pandemi sürecinde üniversitelerde uygulanan uzaktan eğitim algılarının ölçülebilmesi için oluşturulmaya çalışılan ölçüm aracının maddeleri ile ilgili madde havuzunun oluşturulabilmesi için öncelikle öğrencilerin algılarını etkileyebilecek boyutlar (1. boyut: Corona virüsü ile ilgili düşünce (B1), 2. boyut: Corona salgınına karşı okul yönetiminin davranışı (B2), 3. boyut: Corona salgınının ders çalışmaya etkisi (B3), 4. boyut: Uzaktan eğitim tecrübesinden sonraki UZEP ile ilgili düşünce (B4), 5. boyut: Uzaktan eğitimin nasıl kullanılabileceği (B5), 6. Boyut: Uzaktan eğitimde yaşanan sorunlar (B6)) belirlenmiş, yerli ve yabancı alanyazın taranarak benzer ölçekler incelenmiş ve 53 maddeden oluşan bir liste oluşturulmuştur. Daha sonra ölçek maddeleri beş kişilik bir uzman grubu ile toplu olarak incelenmiş, konu kapsamında olmadığı değerlendirilen 21 madde çıkartılmış ve 32 madde için geçerlik ve güvenirlik ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Belirlenen 32 maddenin boyutlara göre dağılımı, 1. boyut: 5 madde, 2. boyut: 4 madde, 3. boyut: 8 madde, 4. boyut: 6 madde, 5. boyut: 5 madde ve 6. boyut: 4 madde şeklindedir. Ölçek tipi olarak 5'li Likert Tipi Ölçek tercih edilmiş ve ifadeler "kesinlikle katılmıyorum (1)", "katılmıyorum (2)", "kısmen katılıyorum (3)", "katılıyorum (4)" ve "kesinlikle katılıyorum (5)" şeklindedir.

3.2. Ölçeğin Geçerliliğinin Sağlanması Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Oluşturulmak istenen ölçüm aracı ile ilgili olarak belirlenen 32 maddenin ilk olarak kapsam ve mantıksal geçerliği incelenmiştir. Kapsam geçerliliği, veri toplama aracının hedeflenen konuda belirlenen amaçları denetleyecek kapsamda olması özelliğidir (Büyüköztürk, 2018; Güler, 2018; Tavşancıl, 2014). Mantıksal geçerlik ise, veri toplama aracının ölçmek istediği özelliği ölçüyor özellikte olmasıdır (Özdamar, 2017). Söz konusu ölçüm aracının maddelerinin kapsam ve mantıksal geçerliğinin kontrol edilmesinde uzman görüşüne (Üniversitelerde örgütsel davranış, eğitim ve bilişim alanında alanında görevli 20 akademisyen) başvurulmuştur. Ölçüm aracına ait soru maddeleri uzmanlara ayrı ayrı gösterilmiş ve kendilerinden her bir soru maddesinin "1. Gerekli", "2. Gerekli ancak yetersiz" ve "3. Gereksiz" şeklinde değerlendirmesi istenmiştir. Daha sonra uzmanların verdikleri cevaplara göre maddelerin ölçüm aracında yer alıp almaması için karar vermek için ölçek Kapsam Geçerlik Oranları (KGO) ile ölçek Kapsam Geçerlik İndeksleri (KGİ) hesaplanmıştır. KGO değerlerinin hesaplanmasında ((gerekli sayı-gerekli ancak yetersiz sayı)/uzman sayısı), değerlerin sıfır veya negatif değer alması durumunda ölçek maddesi ölçekten çıkarılır. Ayrıca bir ölçekte olması tavsiye edilen en düşük KGO değeri Tablo 3'te gösterilmiştir. Hesaplanan herhangi bir maddenin KGO değeri Tablo 3'te yer alan teorik değerden büyükse madde ölçekte kalmakta ve küçükse madde ölçekten çıkarılmaktadır.

Tablo 3. En Düşük Kapsam Geçerlik Oranları

Uzman Sayısı	5	10	15	20	25	30	35	40
En Küçük KGO	0.99	0.62	0.49	0.42	0.37	0.33	0.31	0.29

Kaynak: Alpar, 2012: 415.

Ölçeğe ilişkin KGİ değerleri ise istatistiksel değerlendirme sonucunda havuzda kalan maddelerin KGO değerlerinin ortalaması hesaplanarak elde edilmektedir. Yapılan hesaplama neticesinde bulunan değerlerin 0.67'den büyük olması istenir. Eğer ölçek iki ve daha fazla boyutlu ise KGİ'nin her boyut için ayrı ayrı da hesaplanması gerekmektedir (Alpar, 2012:415).

Bu kapsamda uzmanların değerlendirme sonuçları ve uzmanların verdikleri cevaplara dayanılarak hesaplanan KGO ve KGİ değerleri Tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 4. Covid 19 Pandemisi ve Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Algısı Ölçeği’nin Maddeleri Hakkında Uzman Görüşleri, KGO ve KGİ Değerleri

	S. No	Maddeler	Gerekli	Gerekli ancak yetersiz	Gerekli değil	KGO	KGİ
1. Boyut (B1)	1	Corona salgınından dolayı hayatımda çok şey değişti (Ö1)	20	-	-	1.00	0.76
	2	Corona salgını ile ilgili haberleri izlerken kendimi kötü hissediyorum (Ö2)	16	4	-	0.60	
	3	Corona virüsünden dolayı ölmekten korkuyorum (Ö3)	16	4	-	0.60	
	4	Corona salgınının önümüzdeki dönemde de devam edeceğini düşünüyorum (Ö4)	18	2	-	0.80	
	5	Corona virüs ile ilgili haberleri dinlemekten kendimi alamıyorum (Ö5)	18	2	-	0.80	
2. Boyut (B2)	1	Corona salgını başladığında okul yönetiminin aldığı kararların doğru ve yerinde olduğunu düşünüyorum (Ö6)	20	-	-	1.00	0.80
	2	Okulumun teknolojik alt yapısı uzaktan eğitim için uygundur (Ö7)	18	2	-	0.80	
	3	Okul yönetimi, uzaktan eğitimle ilgili zamanında ve uygun bir şekilde bilgilendirme ve yönlendirme yapmıştır (Ö8)	18	2	-	0.80	
	4	Uzaktan eğitimde kullanıcı dostu bir program seçilmiştir (Ö9)	16	4	-	0.60	
3. Boyut (B3)	1	Uzaktan eğitime geçtiğimizden beri ailemle ve arkadaşlarımla sürekli eğitimim hakkında konuşuyoruz (Ö10)	18	2	-	0.80	0.80
	2	Corona salgını başladığından beri eğitimim ile ilgili plan yapamıyorum (Ö11)	18	2	-	0.80	
	3	Corona salgını başladığından beri derslerime odaklanamıyorum (Ö12)	18	2	-	0.80	
	4	Corona salgını eğitimimle ilgili planlarımı ve hayallerimi mahvetti (Ö13)	20	-	-	1.00	
	5	Corona salgınından dolayı kendimi ders çalışmaya verdim (Ö14)	16	4	-	0.60	
	6	Corona salgından dolayı çalışma disiplinimi kaybettim (Ö15)	18	2	-	0.80	
	7	Okulumu ve arkadaşlarımı çok özledim (Ö16)	18	2	-	0.80	
	8	Yüz yüze eğitimi tercih ederim (Ö17)	18	2	-	0.80	
4. Boyut (B4)	1	Corona salgınından dolayı uzaktan eğitimi zorunlu buluyorum (Ö18)	20	-	-	1.00	0.80
	2	Corona salgını olmasaydı da uzaktan eğitimi örgün eğitime tercih ederdim (Ö19)	18	2	-	0.80	
	3	Uzaktan eğitimden memnunum (Ö20)	18	2	-	0.80	
	4	Örgün eğitime gerek olmadığını düşünmeye başladım (Ö21)	16	4	-	0.60	
	5	Uzaktan eğitimin örgün eğitimden farkı yoktur (Ö22)	18	2	-	0.80	
	6	Uzaktan eğitimin, örgün eğitim kadar verimli olduğunu düşünüyorum (Ö23)	18	2	-	0.80	
5. Boyut (B5)	1	Corona salgını geçtiğinde de uzaktan eğitim devam etmelidir (Ö24)	18	2	-	0.80	0.80
	2	Bazı dersler uzaktan eğitim için uygun değildir (Ö25)	18	2	-	0.80	

	3	Uzaktan eğitim örgün eğitimi destekleyici bir yöntem olarak kullanılmalıdır (Ö26)	20	-	-	1.00	
	4	Uzaktan eğitimde verilen derslerin içeriği ve kullanılan materyaller uygundur (Ö27)	16	4	-	0.60	
	5	Uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme başarıyı ölçecek niteliktedir (Ö28)	18	2	-	0.80	
6. Boyut (B6)	1	Uzaktan eğitimin herkes için uygun olmadığını düşünüyorum (Ö29)	18	2	-	0.80	0.875
	2	Uzaktan eğitime katılma imkânım yok (Ö30)	18	2	-	0.80	
	3	İnternete erişim imkânım yok (Ö31)	19	1	-	0.90	
	4	Bilgisayar karşısında dikkatim çabuk dağılıyor (Ö32)	20	-	-	1.00	

Tablo 4'te yer alan ölçeğin maddeleri ile ilgili uzmanların görüşüne göre hesaplanan KGO ile KGi değerleri 0.05 anlamlılık düzeyinde yazında yer alan referans değerleri ile karşılaştırıldığında; tüm maddelerin uygun değerlere sahip olduğu görülmüş, ölçeğin maddelerinden herhangi bir madde çıkartılmadan aynen kullanılabilmesine karar verilmiştir.

3.2.1. Ölçeğin Yapı Geçerliğinin Sağlanması

Ölçeğin yapı geçerliğinin kontrolü için literatürde çeşitli yöntemlerin olmasına rağmen en yoğun olarak kullanılan yöntem ise faktör analizi yöntemidir. Bu çalışmada da ölçeğin yapı geçerliğinin kontrolü amacıyla faktör analizi kullanılmıştır.

3.2.2. Faktör Analizi İçin Çok Değişkenli Normallik Varsayımı

Faktör analizi parametrik bir yöntem olmasından dolayı diğer parametrik yöntemlerde olduğu gibi bu yöntemde çeşitli varsayımları bulunmaktadır. Bu varsayımlardan en önemlisi ise verilerin çok değişkenli normal dağılımı varsayımını sağlamasıdır. Bu kapsamda birinci örnekleme ait verilerin çok değişkenli normal dağılıp dağılmadığının kontrolü R programlama dilinde Henze-Zirkler testi ile kontrol edilmiş ve verilerin çok değişkenli normal dağılmadığı ($HZ:1.0045$, $p<0.05$ ve MVN (multivariate normality):No) tespit edilmiştir. Söz konusu testin yapılmasında R programlama dilinde *readxl*, *MVN* paketleri ve kütüphaneleri kullanılmıştır.

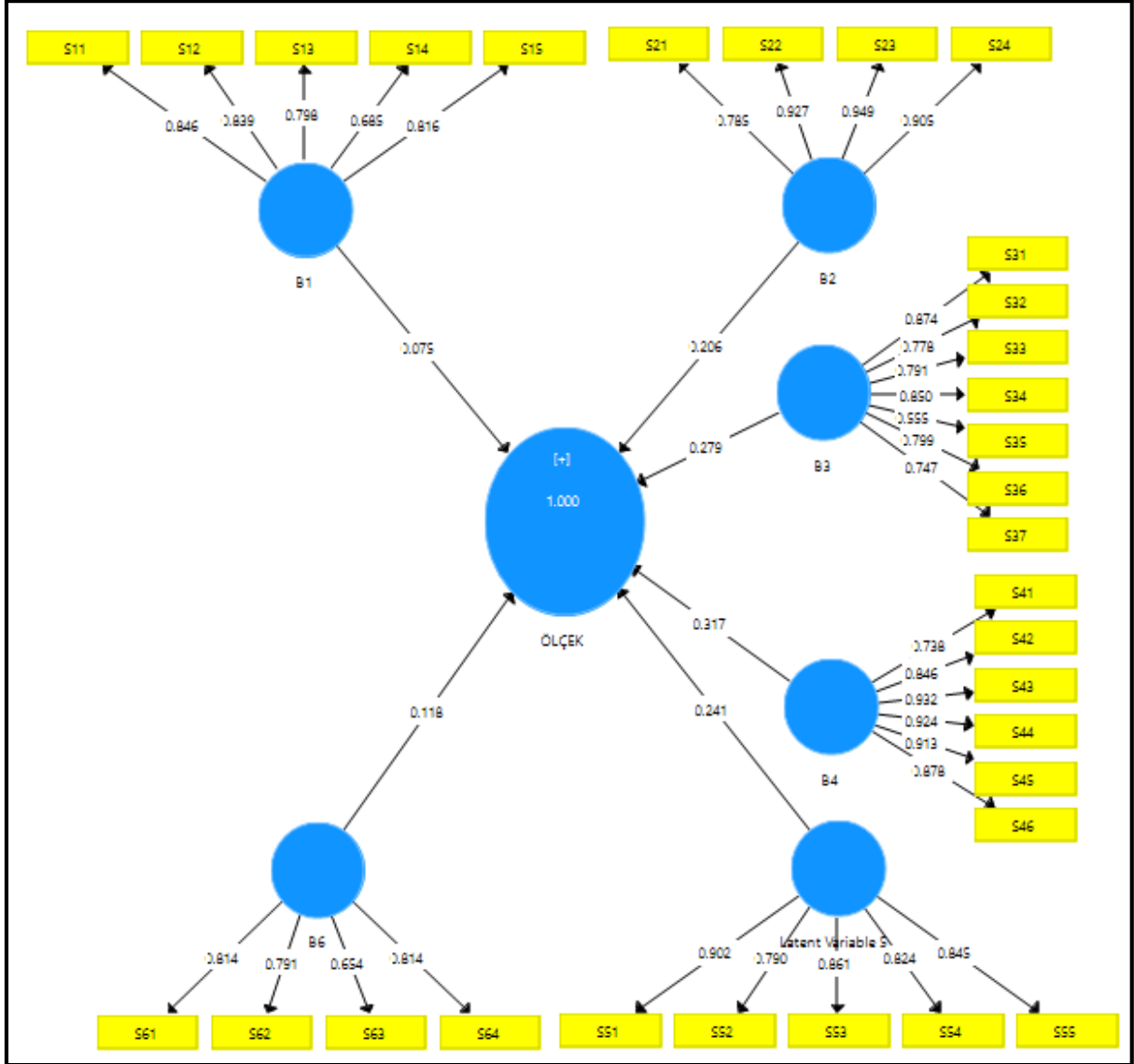
3.2.3. Faktör Analizi

Çalışmada ölçüm maddelerinin yapı geçerliğinin belirlenebilmesi faktör analizi yapılmıştır (Can, 2018; Seçer, 2015; Tavşancıl, 2014). Ancak çalışma verilerinin normal dağılmadığı için parametrik yöntemlerin yerine parametrik olmayan yöntem olan kısmi en küçük kareler regresyonunu temel alan faktör analizi seçilmiş ve analiz SmartPLS paket programında yapılmıştır.

Yapılan çalışmada ölçeğin yapı geçerliğinin ve güvenilirliğinin kontrolü için SmartPLS paket programında faktör analizi ve buna bağlı olarak elde edilen yakınsama geçerlik değerlerine (İç Tutarlılık Katsayısı (Cronbach alfa katsayısı), Veri Tutarlılık Katsayısı, Birleşik Güvenirlik Katsayısı (CR) ve Çıkarılan Ortak Varyans (AVE)), ayrışma geçerlik değerlerine (Fornell-Larcker Kriterleri ve Heterotrait-Monotrait Oranı) ve uyum iyiliği değerlerine bakılarak kontrol edilmiştir. SmartPLS paket programında bu değerler kısmi en küçük kareler regresyonu üzerine kurulan model üzerinden hepsi aynı anda elde edilebilmektedir (Compeau ve Higgins, 1995: 128). SmartPLS paket programında sonuçlarının analiz edilmesi ve yorumlanmasında Wong (2013)'un önermiş olduğu iki aşamalı yol dikkate alınır, ilk aşamada, ölçüm modeli ile işlemler yapılabilir. Ölçüm modeli, gizil değişkenler ve bunların gözlenen göstergeleri arasındaki ilişkileri belirlemektedir. İkinci aşamada, yapısal model ile ilgili işlemler yapılır. Yapısal model, bağımsız ve bağımlı gizil değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemektedir. Covid 19 Pandemisi ve Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Algısı Ölçeği'nin

geçerlik ve güvenilirliği ile ilgili işlemler yapılırken, SmartPLS paket programının birinci aşamasının ölçüm modelinden elde edilen değerler ile ikinci aşamasının yeniden örnekleme yöntemi sonucunda ölçüm modelinin anlamlılıkları sınanmıştır. Bu kapsamda SmartPLS paket programında Covid 19 Pandemisi ve Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Algısı Ölçeği ile ilgili oluşturulan araştırma modelinin (ölçüm modeli), diğer bir anlatımla, iki seviyeli faktör analizi modeli ilk olarak 32 madde ile çalıştırılmış ancak 3 alt boyutun bir maddesinin faktör yükü 0.70 değerinin altında olmasından dolayı bu madde çıkartılarak tekrar çalıştırılmış ve Şekil 1’de yer alan uygun model elde edilmiştir.

Şekil 1. SmartPls Paket Programında İkinci Düzey Faktör Analizi

Şekil 1’de yer alan ikinci düzey faktör analizinde; ölçeğin alt boyutlarının madde faktör yükleri Corona virüsü ile ilgili düşünce alt boyutunda sırasıyla 0.846, 0.839, 0.798, 0.685, 0.816, Corona salgınına karşı okul yönetiminin davranışı alt boyutunda sırasıyla 0.785, 0.927, 0.949, 0.905, Corona salgınının ders çalışmaya etkisi alt boyutunda sırasıyla 0.874, 0.778, 0.791, 0.850, 0.555, 0.799, 0.747, uzaktan eğitim tecrübesinden sonraki UZEP ile ilgili düşünce alt boyutunda sırasıyla 0.738, 0.846, 0.932, 0.924, 0.913, 0.878, uzaktan eğitimin nasıl kullanılabileceği alt boyutunda sırasıyla 0.902, 0.790, 0.861, 0.824, 0.845, uzaktan eğitimde yaşanan sorunlar alt boyutunda sırasıyla 0.814, 0.791, 0.694, 0.814 olarak tespit

edilmiştir. Faktör analizi sonucunda elde edilen madde faktör yüklerinin 0.70 ve üzerinde olması ilgili maddelerin ölçek için anlam taşıdığını ifade etmektedir.

SmartPLS paket programında kurulan modelin geçerliği ve güvenilirliği ile ilgili olarak; faktör yüklerine bakılmasını müteakip iç tutarlılık katsayısı (*Cronbach Alfa Katsayısı*) ve yakınsama geçerliği (*Veri Tutarlılık (Rho_A) Katsayısı*, *Birleşik Güvenirlik (Composite Reliability) Katsayısı* ve *Çıkarılan Ortak Varyans (AVE (Average Variance Extracted))*) değerlerine ve ayrışma geçerliği (*Fornell-Larcker Kriterleri* ve *Heterotrait-Monotrait Oranı*) değerlerine bakılmıştır. İç tutarlılık katsayısının %50'nin üzerinde olması durumunda "ölçeğin içsel tutarlılığı yeterli seviyededir" şeklinde; Veri Tutarlılık Katsayısının %70'in üzerinde olması durumunda "faktör öğeleri güvenilirlerdir" şeklinde; Birleşik Güvenirlik Katsayısının %70'in üzerinde olması durumunda "modelin bütünlüğü güvenilirlerdir" şeklinde; Çıkarılan Ortak Varyans katsayısının %50'nin üzerinde olması durumunda "kurulan model, uyum geçerliğine sahiptir" şeklinde yorumlanır (Fornell ve Larcker, 1981; Hair, Black, Babin ve Anderson, 2006; Hair, Hult, Ringle ve Sarstedt, 2017). Bu kapsamda kurulan modelle ilgili hesaplanan geçerlik ve güvenilirlik sonuçları Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Ölçeğin Geçerlik ve Güvenirlik Katsayıları

Ölçekler	İç Tutarlılık Katsayısı	Veri Tutarlılık Katsayısı	Birleşik Güvenirlik Katsayısı	Çıkarılan Ortak Varyans
ÖLÇEK	0.945	0.961	0.951	0.513
B1	0.864	0.884	0.898	0.639
B2	0.915	0.931	0.940	0.799
B3	0.807	0.907	0.913	0.603
B4	0.937	0.939	0.951	0.764
B5	0.900	0.909	0.926	0.714
B6	0.773	0.793	0.951	0.595

Tablo 5'de yer alan güvenilirlik değerleri incelendiğinde; söz konusu değerlerin, Nunnally (1978) ve Fornell ve Larcker (1981) tarafından belirlenen eşik seviyelerinin üzerinde olduğu görülmektedir. Bu veriler, ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

Tablo 5'de yer alan istatistiklere bakıldıktan sonra incelenmesi gereken diğer istatistikler ise Fornell ve Larcker (1981) ile Henseler, Christian ve Sarstedt (2015) tarafından önerilen Fornell-Larcker kriterleri ile Heterotrait-Monotrait oranı ile ilgili istatistiklerdir. Fornell-Larcker kriterlerine göre, Çıkarılan Ortak Varyans değerlerinin karekökü, araştırmada yer alan yapılar arasındaki korelasyonlardan yüksek olmalıdır. Heterotrait-Monotrait oranı istatistiklerinde ise bu oranın 0.85 veya 0.90'dan küçük olması tercih edilir. Bu kapsamda kurulan modelin ayrışma geçerliği ile ilgili hesaplanan değerler aşağıdaki Tablo 6'da ve Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 6. Ölçeğin Alt Boyutlarının Ayrışma Geçerliği Fornell-Larcker Kriterleri Katsayıları

Ölçeğin Alt Boyutları	B1	B2	B3	B4	B5	B6
B1	0.799					
B2	0.352	0.894				
B3	0.318	0.698	0.776			
B4	0.141	0.599	0.651	0.874		
B5	0.103	0.562	0.628	0.906	0.845	
B6	0.105	0.488	0.464	0.455	0.450	0.771

* Hesaplanan değerler Çıkarılan Ortak Varyans değerlerinin kareköküdür.

** Hesaplanan değerler gizil değişkenler arasındaki korelasyon katsayılarıdır.

Tablo 7. Ölçeğin Alt Boyutlarının Ayrışma Geçerliği Heterotrait-Monotrait Oranı Katsayıları

Ölçeğin Alt Boyutları	B1	B2	B3	B4	B5	B6
B1						
B2	0.364					
B3	0.342	0.756				
B4	0.153	0.641	0.696			
B5	0.142	0.598	0.675	0.877		
B6	0.166	0.548	0.528	0.518	0.507	

Ayrışma geçerliği kapsamında Tablo 6'da yer alan Fornell-Larcker kriterleri ve Tablo 7'de yer alan Heterotrait-Monotrait oranı ile ilgili değerler incelendiğinde; değerlerin yazında yer alan referans değerleri ile uyumlu olduğu görülmüş, modelin ayrışma geçerliğine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 6'da yer alan Fornell-Larcker Kriterleri çizelgesinde değişkenler arasındaki korelasyon değerleri de yer almaktadır. Söz konusu korelasyon değerleri Alpar (2012) tarafından hazırlanmış yayında yer alan referans korelasyon değerlerine ("*0,00-0,19:ilişki yok veya önemsenmeyecek düzeyde düşük ilişki, 0,20-0,39:Zayıf, 0,40-0,69:Orta, 0,70-0,89:Kuvvetli ve 0,90-1,00:Çok kuvvetli*") göre yorumlandığında; hesaplanan korelasyon katsayıları da ölçeğin alt boyutları arasında uygun seviyede bir ilişkinin olduğunu teyit etmektedir.

Kurulmuş modelin verilere ne kadar uyduğunun kontrol edilmesinde uyum iyiliği değerleri kullanılmaktadır. SmartPLS paket programında genellikle üç adet uyum iyiliği değeri kullanılmaktadır. Bu uyum iyiliği değerleri SRMR (Standardized Root Mean Square Residual), NFI (Normed Fit Index) ve χ^2 değerleridir (Hair, Hult, Ringle ve Sarstedt, 2017). Bu kapsamda Covid 19 Pandemisi ve Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Algısı Ölçeği'nin hesaplanan uyum iyiliği değerleri olarak SRMR değeri 0.072, NFI değeri 0.902 ve χ^2 değeri 12.142 olarak hesap edilmiştir. Covid 19 Pandemisi ve Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Algısı Ölçeği'nin SRMR ve NFI uyum iyiliği değerleri incelendiğinde; söz konusu uyum iyiliği değerlerinin referans değerlerine (*SRMR<0.08 ve NFI>0.90*) uygun, χ^2 değerinin anlamlı olduğu ve Covid 19 Pandemisi ve Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Algısı Ölçeği'nin iyi uyumlu bir ölçek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.3. Oluşturulan Ölçeğin Üniversite Öğrencilerine Uygulanması Sonucunda Elde Edilen Bulgular

Yapılan çalışmada, üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemisi ile pandemi sürecinde uzaktan eğitim algılarını ortaya koyabilmek amacıyla incelenen değişken ile ölçeğin uygulanması sonucunda elde edilen değerler arasındaki ilişkinin incelenmesi için χ^2 katsayısı

kullanılmıştır. Çünkü, arasında ilişki incelenecek olan değişkenlerden birisi nominal değişken ve diğeri ise sıralı değişkendir. Dolayısıyla ilk olarak değişkenler arasında ilişki incelenmiş ve müteakiben ölçeğin alt boyutlarına verilen cevapların tanımlayıcı istatistikler verilerek yorum yapılmaya çalışılmıştır.

3.3.1. Üniversite Öğrencilerinin Covid 19 Pandemi Algısıyla İlgili Bulgular

3.3.1.1. Cinsiyet Değişkeni ile Covid 19 Pandemi Algısı Arasındaki İlişki

Ankete katılan üniversite öğrencilerinin cinsiyetleri ile üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemi algısını ölçen ölçeğin birinci alt boyutuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($\chi^2:9.044, p<0.05$). Bu kapsamda üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemisi ile ilgili olarak cinsiyetlerine göre verdikleri cevapların tanımlayıcı istatistikleri Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Cinsiyete Göre Tanımlayıcı İstatistikler

M. No	Covid 19 Pandemisi Soruları	Erkek					Kadın					Toplam
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1	Corona salgınından dolayı hayatımda çok şey değişti (Ö1)	4	4	11	35	32	2	10	3	21	28	150
2	Corona salgını ile ilgili haberleri izlerken kendimi kötü hissediyorum (Ö2)	6	9	24	32	15	2	5	6	32	19	150
3	Corona virüsünden dolayı ölmekten korkuyorum (Ö3)	19	20	16	19	12	12	15	10	20	7	150
4	Corona salgınının önümüzdeki dönemde de devam edeceğini düşünüyorum (Ö4)	1	3	16	34	32	0	4	8	30	22	150
5	Corona virüs ile ilgili haberleri dinlemekten kendimi alamıyorum (Ö5).	7	26	19	27	7	5	20	13	20	6	150
Toplam		35	58	65	120	73	21	54	40	123	82	750

Tablo 8’de yer alan Covid 19 pandemi algısı ile ilgili sorulara üniversite öğrencileri tarafından verilen cevaplar cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde;

- Covid 19 pandemisinin hem erkek katılımcıların ve hem de bayan katılımcıların hayatlarında çok şeyin değiştiği (Ö1),
- Covid 19 pandemisi ile ilgili haberleri izlerken haberlerden hem erkek katılımcıların ve hem de bayan katılımcıların kısmi olarak etkilendiği, ancak bayanların erkeklere göre daha fazla etkilendiği (Ö2),
- Covid 19 virüsünden dolayı hem erkek katılımcıların ve hem de bayan katılımcıların bazılarının ölmekten korktuğu, bazılarının kararsız kaldığı ve bazılarının da korktuğu, ancak bir noktada yoğunlaşmadığı (Ö3),
- Covid 19 salgınının önümüzdeki dönemde de devam edeceği hem erkek katılımcıların ve hem de bayan katılımcıların inancının olduğu (Ö4),
- Her ne kadar Covid 19 pandemisi ile ilgili basın yayın organlarında olumsuz haberlerin yer alması ve söz konusu salgının hayatın her aşamasında olmasından dolayı bir grubun takip etme gereğini hissetmediği, bir grubun kararsız kaldığı ve bir grubunda takip etme gereğini hissettiği, ancak her üç grup açıdan da takip etmenin zorunlu olmadığı (Ö5) tespit edilmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde; Covid 19 pandemisi ile ilgili olarak hem erkek üniversite öğrencilerinin ve hem de bayan üniversite öğrencilerinin olumsuz düşüncelere sahip olduğu ve bayanların erkeklere göre bu olumsuz düşünceleri daha fazla taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

3.3.1.2. Üniversiteye Giriş Alanı Değişkeni ile Covid 19 Pandemi Algısı Arasındaki İlişki

Ankete katılan üniversite öğrencilerinin üniversiteye giriş alanı ile üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemi algısını ölçen ölçeğin birinci alt boyutuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($\chi^2:44.601$, $p<0.05$). Bu kapsamda üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemisi ile ilgili olarak üniversiteye giriş alanına göre verdikleri cevapların tanımlayıcı istatistikleri Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Üniversiteye Giriş Alanına Göre Tanımlayıcı İstatistikler

M. No	Covid 19 Pandemi Soruları	Sayısal					Sözel					Eşit ağırlık					Yabancı dil					Özel yetenek					Top.
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1	Ö1	2	2	6	34	24	4	4	8	16	16	3	2	2	6	13	0	1	1	2	2	0	0	0	2	0	150
2	Ö2	4	10	12	24	18	4	8	12	10	14	5	4	2	10	5	1	1	1	2	1	0	0	0	2	0	150
3	Ö3	14	20	12	16	6	8	8	12	12	8	9	2	4	6	5	1	1	0	2	2	0	0	0	2	0	150
4	Ö4	10	24	10	18	6	8	7	10	14	9	5	5	6	12	2	0	2	2	1	1	0	0	0	0	2	150
5	Ö5	2	4	10	26	26	4	18	8	16	2	1	3	4	6	12	0	1	2	2	1	0	0	0	2	0	150
Toplam		32	60	60	118	70	28	45	50	68	49	23	14	18	42	37	3	6	7	8	6	0	0	0	8	2	750

Tablo 9'da yer alan Covid 19 pandemi algısı ile ilgili sorulara üniversite öğrencileri tarafından verilen cevaplar üniversiteye giriş alanı değişkeni açısından incelendiğinde;

- Covid 19 pandemisinin bütün grupların hayatlarının her alanında etkili olduğu (Ö1),

- Covid 19 pandemisi ile ilgili haberlerin öğrenimlerini sayısal alanda devam eden öğrencileri olumsuz etkilediği, öğrenimlerini sözel ve eşit ağırlıklı bölümlerde devam ettiren öğrencileri orta düzeyde etkilediği (Ö2),

- Covid 19 virüsü nedeniyle ölmekten öğrenimlerini sayısal alanda devam eden öğrencilerin çok fazla korkmadığı ve öğrenimlerini sözel ve eşit ağırlıklı bölümlerde devam ettiren öğrencilerin ise orta düzeyde korktuğu (Ö3),

- Covid 19 pandemisinin önümüzdeki dönemde de öğrenimlerini sayısal alanda devam eden öğrencilerin kısmi olarak devam etmeyeceğini düşündüğü, ancak öğrenimlerini sözel ve eşit ağırlıklı bölümlerde devam ettiren öğrencilerin ise kısmi olarak devam edeceğini düşündüğü (Ö4),

- Basın yayın kuruluşlarında yer alan Covid 19 pandemisi ile ilgili haberlerin alan farkı olmadan bütün öğrencilerin izlemek istediği (Ö5) tespit edilmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde; Covid 19 pandemisi ile ilgili olarak üniversite giriş alanına göre üniversite öğrencilerinin olumsuz düşüncelere sahip olduğu ve üniversiteye giriş alanının sayısal olan öğrencilerinin diğer alanlara göre daha fazla olumsuz düşünceler taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

3.3.1.3. Yaş Değişkeni ile Covid 19 Pandemi Algısı Arasındaki İlişki

Ankete katılan üniversite öğrencilerinin yaşları ile üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemi algısını ölçen ölçeğin birinci alt boyutuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($\chi^2:80.442$, $p<0.05$). Bu kapsamda üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemisi ile ilgili olarak yaşlarına göre verdikleri cevapların tanımlayıcı istatistikleri Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Yaşa Göre Tanımlayıcı İstatistikler

M. No	Covid 19 Pandemisi Soruları	20 ve aşağısı					21-30					31-40					Top.
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1	Ö1	1	2	8	15	13	10	10	9	27	18	8	6	6	11	6	150
2	Ö2	3	7	7	15	7	10	10	4	30	20	6	6	8	10	7	150
3	Ö3	7	9	8	12	3	14	9	12	18	21	6	6	6	11	8	150
4	Ö4	6	13	6	12	2	12	22	18	15	7	4	8	8	8	9	150
5	Ö5	2	1	5	19	12	5	5	10	24	30	5	6	7	11	8	150
Ortalama		19	32	34	73	37	51	56	53	114	96	29	32	35	51	38	750

Tablo 10'da yer alan Covid 19 pandemi algısı ile ilgili sorulara üniversite öğrencileri tarafından verilen cevaplar yaş değişkeni açısından incelendiğinde;

- Covid 19 pandemisinin bütün yaş gruplarının hayatlarını olumsuz yönde etkilediği (Ö1),

- Covid 19 pandemisi ile ilgili haberleri izlerken 20 yaş ve altı ile 21-30 yaş grubunda olan öğrencilerin 31-40 yaş grubunda bulunan öğrencilere göre daha fazla etkilendiği (Ö2),

- Covid 19 virüsünden ölme korkusunun bütün yaş gruplarında bulunan öğrencilerden bazılarını etkilediğini, bazılarının kararsız kaldığı ve bazılarının ise etkilemediği (Ö3),

- Covid 19 pandemisinin gelecek dönemlerde devam edeceğini 20 ve aşağı yaş gruplarında bulunan öğrencilerin düşünmediği, ancak diğer yaş gruplarında ise düşündüğünü (Ö4),

- Covid 19 pandemisi ile basın ve yayın kurum ve kuruluşları tarafından yapılan haberlerinin takip edilmesi gerektiği ile ilgili bütün yaş gruplarında ortak bir inancın olduğu (Ö5) tespit edilmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde; Covid 19 pandemisi ile ilgili olarak bütün yaş gruplarındaki üniversite öğrencilerinin olumsuz düşüncelere sahip olduğu ve 21-30 yaş grubundaki öğrencilerin diğer yaş gruplarına göre bu olumsuz düşünceleri daha fazla taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

3.3.1.4. Okuduğu Sınıf Değişkeni ile Covid 19 Pandemi Algısı Arasındaki İlişki

Ankete katılan üniversite öğrencilerinin okudukları sınıf ile üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemi algısını ölçen ölçeğin birinci alt boyutuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($\chi^2:112.082, p>0.05$). Bu kapsamda değişkenler arası ilişki bulunmamasından dolayı üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemisi ile ilgili olarak okudukları sınıfa göre verdikleri cevapların tanımlayıcı istatistikleri bu çalışmada verilmemiş ve dolayısıyla yorumlama yapılmamıştır.

3.3.2. Üniversite Öğrencilerinin Covid 19 Pandemi Ortamında Uzaktan Eğitim Algısıyla İlgili Bulgular

3.3.2.1. Cinsiyet Değişkeni ile Covid 19 Pandemi Ortamında Uzaktan Eğitim Algısı Arasındaki İlişki

Ankete katılan üniversite öğrencilerinin cinsiyetleri ile üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemi süresinde uzaktan eğitim algısını ölçen ölçeğin alt boyutlarında yer alan sorulara verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($\chi^2: 12.25, p<0.05$). Bu kapsamda üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemi süresinde uzaktan eğitim ile ilgili olarak cinsiyetlerine göre verdikleri cevapların tanımlayıcı istatistikleri Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Cinsiyete Göre Tanımlayıcı İstatistikler

Boyut No	Alt Boyutlar	Erkek					Kadın					Toplam
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
B2	Corona salgınına karşı okul yönetiminin davranışı (B2)	23	45	54	56	78	43	56	60	97	88	600
B3	Corona salgınının ders çalışmaya etkisi (B3)	22	79	114	155	78	80	87	102	145	188	1050
B4	Uzaktan eğitim tecrübesinden sonraki UZEP ile ilgili düşünce (B4)	34	48	98	126	78	56	64	97	116	183	900
B5	Uzaktan eğitimin nasıl kullanılabileceği (B5)	54	23	43	171	29	46	57	69	121	137	750
B6	Uzaktan eğitimde yaşanan sorunlar (B6)	12	32	54	98	60	33	65	70	81	95	600
Toplam		145	227	363	606	323	258	329	398	560	691	3900

Tablo 11’de yer alan Covid 19 pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim algısı ile ilgili sorulara üniversite öğrencileri tarafından verilen cevaplar cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde;

- Corona salgınına karşı okul yönetiminin hem yönetsel ve hem teknolojik imkanların kullanılmasına yönelik alınan tedbirler ile ilgili cinsiyet değişkeni açısından gruplar arası farklılığın olmadığı ($Z:2.96, p>0.05$) ve sorulara verilen cevaplar kapsamında korona salgını kapsamında okul yönetiminin aldığı tedbirlerin bazı öğrencilerin yetersiz, bazı öğrencilerin ise yeterli olarak düşündüğü ve bazı öğrencilerin kararsız kaldığı (B2),

- Covid 19 pandemisinin ders çalışmaya etkisinin cinsiyet değişkenine göre gruplar arası farklılığın olmadığı ($Z:3.12, p>0.05$) ve sorulara verilen cevaplar kapsamında hem erkek üniversite öğrencilerinin ve hem de bayan üniversite öğrencilerinin bir kısmının fikir yürütemediği, bir kısmının ise olumsuz bir etkisinin olduğunu belirttiği, pandemiden dolayı çalışma disiplininin kaybedildiği ve derslere odaklanılamadığı, (B3),

- Uzaktan eğitim tecrübesinden sonraki UZEP ile ilgili düşüncenin cinsiyet farkı olmaksızın ($Z:2.56, p>0.05$) iyi düzeyde olduğu ve sorulara verilen cevaplar kapsamında Covid 19 pandemisinin dolaylı uzaktan eğitimin zorunlu olması gerektiği, örgün eğitim ile karşılaştırıldığında uzaktan eğitimin örgün eğitim kadar öğrencilere katkı sağladığı, uzaktan eğitim ile örgün eğitiminde işlenen derslerde aynı düzeyde verimliliğin elde edildiği (B4),

- Uzaktan eğitimin nasıl kullanılabileceğinin cinsiyet değişkenine göre gruplar arası farklılığın olmadığı ($Z:3.22, p>0.05$) ve sorulara verilen cevaplar kapsamında uzaktan eğitimin bazı dersler için uygun olduğu ve gelecek dönemde de devam edebileceği, pandemi süresinde yapılan uzaktan eğitim derslerinde konu kapsamında ders içeriğinin ve yardımcı ders materyallerinin yeterli olduğu ve yeterli düzeyde ölçmenin yapılabildiği (B5),

- Üniversitelerde yapılan uzaktan eğitimde yaşanan sorunlar ile ilgili cinsiyet değişkenine göre gruplar arası farklılığın olmadığı ($Z:2.87, p>0.05$) ve sorulara verilen cevaplar kapsamında üniversitelerden (teknolojik imkanlar) ve öğrencilerin kendilerinden (maddi konular) kaynaklanan çeşitli sorunların olduğu ve ancak bu sorunlar karşısında yeterli tedbir alınabildiği, uzaktan eğitim esnasında öğrencilerin dikkatinin bilgisayar başında çabuk dağılabildiği (B6) tespit edilmiştir.

3.3.2.2. Üniversiteye Giriş Alanı Değişkeni ile Covid 19 Pandemisi Ortamında Uzaktan Eğitim Algısı Arasındaki İlişki

Ankete katılan üniversite öğrencilerinin üniversiteye giriş alanı ile üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemi süresinde uzaktan eğitim algısını ölçen ölçeğin alt boyutlarında yer alan sorulara verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($\chi^2:19.752, p<0.05$). Bu kapsamda üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemi süresinde

uzaktan eğitim ile ilgili olarak üniversiteye giriş alanına göre verdikleri cevapların tanımlayıcı istatistikleri Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Üniversiteye Giriş Alanına Göre Tanımlayıcı İstatistikler

Alt Boyutlar	Sözel					Sayısal					Eşit ağırlık					Yabancı dil					Özel yetenek					Toplam
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
B2	26	48	57	61	80	13	26	30	75	48	9	12	15	24	44	3	4	6	5	6	1	2	2	2	1	600
B3	32	81	120	162	81	64	47	62	55	108	8	24	28	31	91	4	6	10	12	10	2	2	4	3	3	1050
B4	36	50	101	136	85	26	34	47	86	95	6	12	51	36	51	3	5	9	10	9	2	1	3	3	3	900
B5	54	33	53	161	39	16	27	39	71	87	4	13	32	52	29	4	5	5	4	12	2	2	2	1	3	750
B6	22	35	54	101	60	11	25	40	51	65	2	24	16	41	21	2	3	3	12	4	1	1	2	3	1	600
Toplam	170	247	385	621	345	130	159	218	338	403	6	85	142	184	236	16	23	33	43	41	8	8	13	12	11	3900

Tablo 12’de yer alan Covid 19 pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim algısı ile ilgili sorulara üniversite öğrencileri tarafından verilen cevaplar üniversiteye giriş alanı değişkeni açısından incelendiğinde;

- Corona salgınına karşı okul yönetiminin hem yönetsel ve hem teknolojik imkanların kullanılmasına yönelik alınan tedbirler ile ilgili üniversiteye giriş alanı değişkeni açısından gruplar arası farklılığın olmadığı ($F:0.85, p>0.05$) ve sorulara verilen cevaplar kapsamında cinsiyet değişkeni açısından ulaşılan sonuçlara benzer sonuçların elde edildiği (**B2**),

- Corona salgınının ders çalışmaya etkisinin üniversiteye giriş alanı değişkenine göre gruplar arası farklılığın olmadığı ($F:1.23, p>0.05$) belirlenmiş ve sorulara verilen cevaplar kapsamında pandeminin üniversite öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarını, geleceğe yönelik plan yapmalarını ve ders çalışma motivasyonlarını olumsuz yönde etkilediği (**B3**),

- Uzaktan eğitim tecrübesinden sonraki UZEP ile ilgili düşüncenin üniversiteye giriş alanı değişkenine göre gruplar arası farklılığın olmadığı ($F:2.12, p>0.05$) ve sorulara verilen cevaplar kapsamında uzaktan eğitimin Covid 19 pandemisi esnasında zorunlu olması gerektiği, uzaktan eğitimden memnun olduğu, uzaktan eğitimin örgün eğitimden farkının olmadığı, uzaktan eğitimin örgün eğitim kadar yararlı olduğu (**B4**),

- Uzaktan eğitimin nasıl kullanılabileceğinin üniversiteye giriş alanı değişkenine göre gruplar arası farklılığın olmadığı ($F:0.98, p>0.05$) ve sorulara verilen cevaplar kapsamında bazı derslerin uzaktan eğitim için uygun olmadığı, uzaktan eğitimin örgün eğitimi destekleyici olarak kullanılması gerektiği, uzaktan eğitimde derslerin içeriğinin ve eğitim materyallerinin uygun olduğu (**B5**),

- Uzaktan eğitimde yaşanan sorunların üniversiteye giriş alanı değişkenine göre gruplar arası farklılığın olmadığı ($F:0.56, p>0.05$) ve sorulara verilen cevaplar kapsamında uzaktan eğitimin herkes için uygun olmadığı, bazı öğrencilerin uzaktan eğitim için yeterli imkânın olmadığı ve uzaktan eğitim esnasında uygulanan derslerde dikkatinin çabuk dağılabildiği (**B6**) tespit edilmiştir.

3.3.2.3. Yaş Değişkeni ile Covid 19 Pandemisi Ortamında Uzaktan Eğitim Algısı Arasındaki İlişki

Ankete katılan üniversite öğrencilerinin yaşları ile üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemi süresinde uzaktan eğitim algısını ölçen ölçeğin alt boyutlarında yer alan sorulara verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($\chi^2:14.56, p<0.05$). Bu kapsamda üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemi süresinde uzaktan eğitim ile ilgili olarak yaşlarına göre verdikleri cevapların tanımlayıcı istatistikleri Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13. Yaşa Göre Tanımlayıcı İstatistikler

Alt Boyutlar	20 ve aşağısı					21-30					31-40					Toplam
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
B2	19	22	25	34	56	21	42	58	78	97	12	22	25	33	56	600
B3	18	34	39	61	121	52	73	98	128	167	22	32	38	77	90	1050
B4	16	32	37	51	98	42	62	99	110	131	23	27	31	50	91	900
B5	14	23	32	57	69	32	53	77	88	120	12	23	28	49	73	750
B6	14	26	34	41	41	23	39	56	80	98	13	17	25	40	53	600
Ortalama	81	137	167	244	385	170	269	388	484	613	82	121	147	249	363	3900

Tablo 13'te yer alan Covid 19 pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim algısı ile ilgili sorulara üniversite öğrencileri tarafından verilen cevaplar yaş değişkeni açısından incelendiğinde;

- Corona salgınına karşı okul yönetiminin hem yönetsel ve hem teknolojik imkanların kullanılmasına yönelik alınan tedbirler ile ilgili yaş değişkeni açısından gruplar arası farklılığın olmadığı ($F:1.12, p>0.05$) ve sorulara verilen cevaplar kapsamında yeterli tedbirlerin alındığına ve gerekli yönlendirmelerin yapıldığına yönelik bir düşüncenin olduğu (**B2**),

- Corona salgınının ders çalışmaya etkisinin yaş değişkenine göre gruplar arası farklılığın olmadığı ($F:0.45, p>0.05$) ve sorulara verilen cevaplar kapsamında pandemiden dolayı çalışma disiplininin kaybedildiği, derslere odaklanılamadığı, geleceğe yönelik olarak planın yapılamadığı ve yüz yüze eğitimin tercih edildiği (**B3**),

- Uzaktan eğitim tecrübesinden sonraki UZEP ile ilgili düşüncenin yaş değişkenine göre gruplar arası farklılığın olmadığı ($F:1.34, p>0.05$) ve sorulara verilen cevaplar kapsamında Covid 19 pandemisi esnasında uzaktan eğitimin zorunlu olması gerektiği, Covid 19 salgını olmasaydı uzaktan eğitimi örgün eğitimi tercih edilebileceği, uzaktan eğitimden memnun olduğu ve örgün eğitim kadar verimli olduğu ve uzaktan eğitimin örgün eğitimden farkının olmadığı (**B4**),

- Uzaktan eğitimin nasıl kullanılabileceğinin yaş değişkenine göre gruplar arası farklılığın olmadığı ($F:2.25, p>0.05$) ve sorulara verilen cevaplar kapsamında ve sorulara verilen cevaplar kapsamında Covid 19 pandemisinden sonra da uzaktan eğitime devam edilmesi gerektiği, bazı derslerin uzaktan eğitim için uygun olduğu ve bazı derslerin uygun olmadığı, uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirmenin yetersiz olduğu (**B5**),

- Üniversite yönetimlerinin ve birimlerinin uzaktan eğitimde yaşanan sorunlar yaş değişkenine göre gruplar arası farklılığın olmadığı ($F:2.17, p>0.05$) ve sorulara verilen cevaplar kapsamında uzaktan eğitimin herkes için uygun olmadığı, uzaktan eğitim esnasında öğrencilerin dikkatinin çabuk dağılabildiği (**B6**) tespit edilmiştir.

3.3.2.4. Okuduğu Sınıf Değişkeni ile Covid 19 Pandemisi Ortamında Uzaktan Eğitim Algısı Arasındaki İlişki

Ankete katılan üniversite öğrencilerinin okudukları sınıf ile üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemi süresinde uzaktan eğitim algısını ölçen ölçeğin alt boyutlarında yer alan

sorulara verdikleri cevaplar arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır ($\chi^2:112.287, p>0.05$). Bu kapsamda değişkenler arası ilişki bulunmamasından dolayı üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemisi ile ilgili olarak okudukları sınıfa göre verdikleri cevapların tanımlayıcı istatistikleri bu çalışmada verilmemiş ve dolayısıyla yorumlama yapılmamıştır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bilişim ve iletişim teknolojilerindeki gelişim ve değişim, hayatımızın her aşamasında olduğu gibi eğitim alanında da oldukça etkili bir rol oynamaktadır. Bu kapsamda günümüzde eğitim alanında uzaktan eğitim kavramı ortaya çıkmış ve tüm dünyada oldukça yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Uzaktan eğitim, öğretmeni ve öğrenciyi sanal ortamda mekândan bağımsız olarak bir araya getirirken, ayrıca öğrenciyeye de bağımsız bir öğrenim ortamı sağlamaktadır. Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullar, devlet ve vakıf üniversiteleri ve özel eğitim kurumları, uzaktan eğitim yöntemini ilkokuldan doktora eğitimi seviyesine kadar bazı derslerin uygulanmasında kullanılırken, uzaktan eğitimin önemi 2020 yılının başında tüm dünyayı etkisi altına alan Covid 19 salgını ile daha da ön plana çıkmıştır. Dolayısıyla bu süreçte uzaktan eğitim, dünyada birçok ülkede ve Türkiye daha yoğun olarak kullanılmaya başlanmıştır. Ancak her alanda olduğu gibi uzaktan eğitim alanında da bazı eksikliklerin olduğu da muhakkaktır. Söz konusu eğitimin etkinliğini daha geliştirmek amacıyla geri besleme oldukça etkili bir yoldur ve gerekli bilgilerin toplanabilmesi içinde ölçüm araçlarının geliştirilmesi gerekir.

Yapılan çalışma ile 2020 yılının ilk döneminde tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de etkili olan ve yüzlerce insanın ölümü ile sonuçlanan Covid 19 pandemisi ve pandemi sürecinde eğitim alanında uygulanan uzaktan eğitim ile ilgili Mersin’de bulunan iki üniversitede lisans seviyesinde eğitimlerine devam eden öğrencilerin algısını ölçmek, bu algının ölçülebilmesi için gerekli bir ölçüm aracının geliştirilmesi ve bu algıların çeşitli demografik değişkenler ile ilişkisini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu sayede pandemi ortamında yapılan uzaktan eğitimi daha yapıcı bir hale getirmek için bir geri besleme yapma imkânı elde edilmiştir. Çalışmada ilk olarak literatürde yer alan benzer çalışmalar inceleniş ve Covid 19 pandemisi algısı ile pandemi ortamında uzaktan eğitim algısını temsil edecek sorular bulunarak bir liste oluşturulmuştur. Oluşturulan liste uzman kişiler gösterilerek ölçeğin kapsam ve mantıksal geçerliği sağlanmaya çalışılmıştır. Müteakiben soruların bir örnekleme uygulanarak ölçeğin yapı geçerliği ve güvenilirliği sağlanmıştır. Son olarak oluşturulan ölçüm aracının ikinci bir örnekleme uygulanarak üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemisi algısı ile pandemi ortamında 2020 yılının ilk yarısında yapılan uzaktan eğitim algıları ölçülmüş ve bu algıların çeşitli demografik değişkenler ile ilişkisi ortaya konmuştur.

Yapılan çalışma sonucunda;

- Covid 19 Pandemisi ve Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Algısı Ölçeği’nin altı boyuttan oluştuğu, boyutların 1. boyut: Corona virüsü ile ilgili düşünce, 2. boyut: Corona salgınına karşı okul yönetiminin davranışı, 3. boyut: Corona salgınının ders çalışmaya etkisi, 4. boyut: Uzaktan eğitim tecrübesinden sonraki UZEP ile ilgili düşünce, 5. boyut: Uzaktan eğitimin nasıl kullanılabilceği, 6. boyut: Uzaktan eğitimde yaşanan sorunlar şeklinde isimlendirilebildiği, ölçekte 1. boyutta: 5 madde, 2. boyutta: 4 madde, 3. boyutta: 7 madde, 4. boyutta: 6 madde, 5. boyutta: 5 madde ve 6. boyutta: 4 madde olmak üzere toplamda 31 maddenin olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda, ölçeğin alt boyutlarının madde faktör yükleri Corona virüsü ile ilgili düşünce alt boyutunda sırasıyla 0.846, 0.839, 0.798, 0.685, 0.816, Corona salgınına karşı okul yönetiminin davranışı alt boyutunda sırasıyla 0.785, 0.927, 0.949, 0.905, Corona salgınının ders çalışmaya etkisi alt boyutunda sırasıyla

0.874, 0.778, 0.791, 0.850, 0.555, 0.799, 0.747, uzaktan eğitim tecrübesinden sonraki UZEP ile ilgili düşünce alt boyutunda sırasıyla 0.738, 0.846, 0.932, 0.924, 0.913, 0.878, uzaktan eğitimin nasıl kullanılabileceği alt boyutunda sırasıyla 0.902, 0.790, 0.861, 0.824, 0.845, uzaktan eğitimde yaşanan sorunlar alt boyutunda sırasıyla 0.814, 0.791, 0.694, 0.814 olarak tespit edilmiş, İç Tutarlılık Katsayısı (Cronbach alfa katsayısı), Veri Tutarlılık Katsayısı, Birleşik Güvenirlik Katsayısı (CR) ve Çıkarılan Ortak Varyans (AVE), Fornell-Larcker kriterleri ve Heterotrait-Monotrait oranı ile ilgili değerler incelendiğinde; değerlerin yazında yer alan referans değerleri ile uyumlu olduğu görülmüştür.

- Ankete katılan üniversite öğrencilerinin demografik bilgileri kapsamında; cinsiyetleri, üniversite giriş alanı ve yaş değişkenleri ile hem Covid 19 pandemi algıları ve hem de pandemi sürecinde aldıkları uzaktan eğitim algıları ile ilgili olarak anlamlı bir ilişki bulunmuş ancak okudukları sınıf değişkeni ile hem Covid 19 pandemi algıları ve hem de pandemi sürecinde aldıkları uzaktan eğitim algıları ile ilgili olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

- Covid 19 pandemisi ile pandemi ortamda uygulanan uzaktan eğitim algıları ile demografik değişkenler birlikte genel olarak değerlendirildiğinde ise;

* Covid 19 pandemisi ile ilgili olarak hem erkek üniversite öğrencilerinin ve hem de bayan üniversite öğrencilerinin olumsuz düşüncelere sahip olduğu ve bayanların erkeklere göre bu olumsuz düşünceleri daha fazla taşıdığı,

* Covid 19 pandemisi ile ilgili olarak üniversite giriş alanına göre üniversite öğrencilerinin olumsuz düşüncelere sahip olduğu ve üniversiteye giriş alanının sayısal olan öğrencilerinin diğer alanlara göre daha fazla olumsuz düşünceler taşıdığı,

* Covid 19 pandemisi ile ilgili olarak bütün yaş gruplarındaki üniversite öğrencilerinin olumsuz düşüncelere sahip olduğu ve 21-30 yaş grubundaki öğrencilerin diğer yaş gruplarına göre bu olumsuz düşünceleri daha fazla taşıdığı,

* Covid 19 pandemisi algısı ile üniversite öğrencilerinin okudukları sınıf değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı,

* Covid 19 pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim algısının cinsiyet farkı olmaksızın olumlu olduğu,

* Covid 19 pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim algısının üniversiteye giriş alanı farkı olmaksızın olumlu olduğu,

* Covid 19 pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim algısının yaş farkı olmaksızın olumlu olduğu,

* Covid 19 pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim algısı ile ilgili olarak demografik değişkenlere göre elde edilen sonuçların bulgular bölümünde ilgili değişken ile ilgili kısımda yer aldığı,

* Covid 19 pandemisinde yapılan uzaktan eğitim algısı ile üniversite öğrencilerinin okudukları sınıf değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kaynakça

- Alpar R. (2012), Uygulamalı istatistik ve geçerlilik-güvenirlik, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Altınpınar, İ. ve Başar, E. (2020). Yükseköğretim denizcilik eğitiminde uzaktan eğitim hizmet kalitesi ve performansının ölçülmesi. Mersin Üniversitesi Denizcilik ve Lojistik Araştırmaları Dergisi, 2(1), 42-59.
- Akman, E. ve Güler, İ. (2008). Biyomedikal mühendisliğinde uzaktan eğitim çalışmaları. Bilişim Teknolojileri Dergisi, 1(2), 47-52.
- Bandura, A. (1977). Social learning theory. Prentice-Hall, NJ.
- Büyüköztürk, Ş. (2018). Veri analizi el kitabı. Pegem Akademi, Ankara
- Can, A. (2018). SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi (6. Basım). Pegem Akademi, Ankara
- Compeau, D.R. ve Higgins, C.A. (1995). Application of social cognitive theory to training for computer skills. Information Systems Research, 6(2), 118-143.
- Çakmak, A.Ç. (2013). Uzaktan eğitim hizmetlerinin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi: Karabük Üniversitesi'nde bir uygulama. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12(23), 263-287.
- Erhan, Ç. ve Gümüş, Ş. (2020). Küresel salgın sonrasında yükseköğretimde fırsatlar ve riskler: Üniversitelerin geleceği. İçinde Şeker, M., Özer, A. ve Korkut, C. (Eds.). Küresel Salgının Anatomisi İnsan ve Toplumun Geleceği, TÜBA, Ankara.
- Evans, D. ve Shortall, T. (2011). Students' views on the advantages and disadvantages of open distance learning versus traditional on-campus learning in a master's degree course for language teachers in a British University. The Journal of Nursing Studies, 10(1), 21-30.
- Eygü, H. ve Güllüce, A.Ç. (2017). Determination of customer satisfaction in conservative concept hotels by ordinal logistic regression analysis, Journal of Financial Risk Management, 6, 269-284.
- Fornell, C. ve Larcker, D.F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. Journal of Marketing Research, 18, 39-50.
- Güler, N. (2018). Eğitimde ölçme ve değerlendirme (12. Basım). Ankara: Pegem Akademi.
- Hair Jr., J.F., Black, W.C., Babin, B.J. ve Anderson, R.E. (2006). Multivariate data analysis. Pearson Prentice Hall, NJ.
- Hair, J.F., Hult, G.T.M., Ringle, C.M. ve Sarstedt, M.A. (2017). Primer on partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM). 2nd ed., Sage, Thousand Oaks.
- Hassenburg, A. (2009). Distance Education versus the traditional classroom: comparing the traditional classroom to the virtual one, does being physically present in school make a difference? Berkeley Scientific Journal, 13(1), 7-10.
- Henseler, J., Christian M.R. ve Sarstedt, M. (2015). A new criterion for assessing discriminant validity in variance-based structural equation modeling. Journal of the Academy of Marketing Science, 43, 115-135.
- Hoşgörür, V. (2018). Sosyal öğrenme kuramı. İçinde Ereş, F. (Ed.). Sosyal Bilimlerde Kuramlar. PegemA, Ankara.
- Nunnally, J. C. (1978). Psychometric theory (2nd ed.). McGraw-Hill, New York
- Özbay, Ö., Altın, H.M. ve Türkoğlu, H. (2013). Uzaktan eğitimde video konferans aracı ile yapılan ders hakkındaki öğrenci görüşlerinin incelenmesi. 7. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu, 6-8 Haziran 2013, Erzurum, 403-404.
- Özdamar, K. (2017). Ölçek ve test geliştirme yapısal eşitlik modellemesi IBM SPSS, IBM SPSS AMOS ve MINTAB uygulamalı. Nisan Kitabevi, Eskişehir.

- Özer, M. ve Suna, H.E. (2020). COVİD 19 salgını ve eğitim. İçinde Şeker, M., Özer, A. ve Korkut, C. (Eds.). Küresel salgının anatomisi insan ve toplumun geleceği, TÜBA, Ankara.
- Seçer, İ. (2015). Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci SPSS ve LISREL Uygulamaları. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Tarhan, N. (2020). Koronafobi hayatı kısıtlıyor. <https://npistanbul.com/koronavirus/prof-dr-nevzat-tarhan-koronafobi-hayati-kisitliyor> (Erişim Tarihi; 17.07.2020).
- Tavşancıl, E. (2014). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi (5. Basım). Nobel Yayınevi. Ankara.
- Toker G.A. (2008). Küreselleşme sürecinde uzaktan eğitim. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 11, 1-12.
- Vygotsky, L.S. (1978). Interaction between learning and development. İçinde Cole, M., John-Steiner, V., Scribner, S. ve Souberman, E. (Eds.). Mind in Society, Harvard University Press, Cambridge, 79-91.
- <http://gorunumgazetesi.net/guncel/turkiyede-uzaktan-egitim-25-milyon-ogrenci-etkilendi-internete-erisimi-oranlari-ise-sorun-yaratiyor> (Erişim Tarihi: 01.07.2020)